

[Vagn Bro.]

som 88 og 90 som 99. Det var egentlig dette, jeg mente, og hvis den højtærede minister igen kan svare, at 80 er 80 og 90 er 90 også på det punkt, så takker jeg.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg mener i og for sig, at jeg svarede det ærede medlem hr. Vagn Bro, men jeg gentager gerne: 80 km er 80 km, og 90 km er 90 km. Det gælder også for anklagemyndigheden. Det, jeg føjede til, var, at i anklagemyndighedens overvejelser må indgå spørgsmålet, om man kan gennemføre beviset for, at overtrædelsen er sket. Men det ærede medlem kan være ganske rolig: anklagemyndigheden er enig med mig i dette spørgsmål eller bliver det.

Til det ærede medlem frk. Helga Pedersen vil jeg gerne sige, at hvis vi går over til at indføre radarkontrol, vil det ikke blive holdt skjult for offentligheden. Sender vi derimod civile patruljer ud, vil jeg prøve at holde det skjult.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes med 131 stemmer mod 22.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes med 117 stemmer mod 35.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes med 127 stemmer mod 25.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes med 132 stemmer mod 21.

§ 1 i den ændrede affattelse, ændringsforslag nr. 7, § 2, således ændret, og § 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer af lov om indkvartering.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 124) findes i tidenden sp. 4171, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 763).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om statens tjenestemænd i Grønland.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 145) findes i tidenden sp. 4642, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 817).

Der var stillet 33 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

K. Axel Nielsen: Allerede ved lovforslagets fremsættelse stillede den højtærede minister for Grønland i udsigt, at han ville se sig nødsaget til senere at stille flere ændringsforslag, end det er sædvanligt, fordi lovforslagets behandling i lønningsrådet ikke var

[K. Axel Nielsen.]

tilendebragt, ligesom forhandlingerne med tjenestemandorganisationerne ikke var afsluttet.

De i betænkningen indeholdte ændringsforslag er alle en følge af disse forhandlinger. Ændringsforslagene er gennemgået i udvalget og tiltrådt her. De går dels ud på at skabe større lighed med de i den sydlige del af riget gældende regler, for så vidt angår forhandlingsret, voldgift, personalenævn m. v., dels en række omnormeringer. Jeg tror ikke, der er nogen grund til her at gennemgå ændringsforslagene nærmere.

Der er vel heller ikke nogen grund til at genoptage diskussionen fra første behandling om lovforslagets principielle indhold, særlig det kriterium, der ikke helt med rette er kaldt fødestedskriteriet. Jeg vil dog gerne understrege oplysningen i betænkningen om, at spørgsmålet om, hvorvidt dette såkaldte fødestedskriterium er i overensstemmelse med grundlovens § 70, har været grundigt undersøgt i Grønlandsministeriet og — kan jeg føje til — i justitsministeriets lovkontor. Disse undersøgelser har, som det kunne ventes, givet til resultat, at lovforslaget, bl. a. fordi der ikke er tale om et afstammingskriterium, ikke går grundlovens § 70 for nær. Det blev i udvalget oplyst, at kriteriet rammer ca. 2.000 personer af dansk afstamning, født i Grønland og nu bosat i Danmark, og ca. 800 personer af grønlandsk afstamning, bosat i Danmark.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforslaget med de af den højtærede minister stillede ændringsforslag til vedtagelse, og jeg kan føje til, at udvalget med undtagelse af det ærede medlem hr. Vivike slutter sig til denne indstilling.

Viggo Hauch: Når mit parti under udvalgsbehandlingen er endt med at kunne tilslutte sig de principper, der er nedlagt i forslaget vedrørende det såkaldte fødestedskriterium, er dette først og fremmest bestemt af, at vi gennem de oplysninger, der er tilgået udvalget, har fået sikkerhed for, at dette princip ikke er i strid med grundloven. Det har endvidere været af betydning for vor stilling, at det foreslåede kriterium er tiltrådt af Grønlands landsråd, og i denne forbindelse finder jeg anledning til at fremhæve lovforslagets § 86, hvorefter

der til i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, der behersker såvel det grønlandske som det danske sprog, ydes et løntillæg på 5 pct. Dette betyder et lovfæstet kvalifikationstillæg, som foreløbig skal ydes i 10 år til 1974, et tillæg, som fra forskellig side har været efterlyst i den offentlige debat, der har stået om forslaget. Ligeledes finder jeg anledning til at fremhæve, at grønlandere, der uddannes herne, får hele deres eventuelle uddannelsesgæld eftergivet, når de efter deres uddannelse søger arbejde i Grønland.

Disse ting har været afgørende for vor beslutning om at tilslutte os de principper, der er nedlagt i lovforslaget, og jeg kan på mit partis vegne anbefale at stemme for de af den højtærede minister for Grønland stillede ændringsforslag og oplyse, at mit parti vil stemme for det således ændrede lovforslag ved tredje behandling.

Men jeg kan dog ikke gøre dette uden at fremsætte et par bemærkninger om det bilag, der er knyttet til lovforslaget og betitulet: Skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken. Selv om der er meget i dette skitseforslag, som man umiddelbart kan give sin tilslutning, efterlader forslaget som helhed en ubehagelig fornemmelse af, at det, man tilsigter, er at lade den grønlandske del af vort land henligge som en forsøgsmark for socialistiske planøkonomiske teoretikere. Det ville berolige mig meget, om den højtærede minister for Grønland og ikke mindst den ærede ordfører for socialdemokratiet kan erklære, at dette ikke er hensigten. Da forord jo ikke bryder nogen trætte, vil jeg for en sikkerheds skyld udtale ganske klart, at mit parti ikke vil gå ind for en sådan forsøgsvirksomhed.

Baagø: Ved første behandling af lovforslaget udtalte jeg nogen betænkelighed ved den højtærede minister for Grønlands bemærkninger i fremsættelsestalen om ændringer af lønninger i næste samling med virkning fra den 1. april i år. I udvalget har vi under udvalgsarbejdet fået oplyst, at det, det drejer sig om, er, at man vil søge at skabe den samme lønningsindtægt for de lavest lønnede tjenestemænd, altså dem, der hører til 1. lønningsklasse, som det allerede er sket fra 1. april i år for arbejdere i Grøn-

[Baagø.]

land, men at det af forskellige grunde — undersøgelser og overvejelser — ikke har været muligt at klare det nu. Vi er fra vor side tilfreds med disse udtalelser. Det er vi også med hensyn til det, der i udvalget er blevet oplyst om fødestedskriteriet.

Vi kan tiltræde de ændringsforslag, der er stillet, og kan i øvrigt stemme for lovforslaget, ligesom vi agter at stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Kirkegaard: Idet jeg henviser til den omdelte betænkning og til de synspunkter, som jeg fremsatte under første behandling, kan jeg på det radikale venstres vegne anbefale de stillede ændringsforslag, som hele udvalget er enig om med undtagelse af det ærede medlem hr. Vivike, og i øvrigt anbefale, at lovforslaget vedtages ved tredje behandling.

Vivike: Lovforslaget om tjenestemænd i Grønland vil forøge de grønlandske tjenestemænds løn med 10 pct. plus 5 pct. for tosprogethed, hvilket vil gøre forskellen mindre mellem den løn, grønlænderne får, og den løn, danskerne får, hvilket ganske givet er et fremskridt. Men selv om der ikke formelt foregår nogen forskelsbehandling, mener vi, at der gør det reelt, og derfor vil vi ved tredje behandling afholde os fra at stemme.

Birthe Wetlesen: Ændringsforslagene, som vi kan tiltræde, er vel en følge af bl. a. lønningsrådets nærmere gennemgang af lovforslaget og giver mig ikke anledning til mange bemærkninger. Jeg har med glæde bemærket, at antallet af småbørnslærere er sat op, ja, at lærerantallet i det hele taget er udvidet noget. Det er jo så vigtigt netop i Grønland, at vi bestræber os på at få udbygget uddannelsesapparatet.

Så kan jeg forstå af udvalgsbetænkningen, at man har diskuteret fødestedskriteriet, og ikke mindst på foranledning af de af det ærede medlem hr. Vivike under lovforslagets første behandling fremsatte bemærkninger om fødestedskriteriet, som det ærede medlem fandt i meget stærk grad ville forøge modsætningsforholdet mellem danskere og grønlændere, mener jeg, at det så kraftigt som muligt må understreges, at der i det høje

ting og i det hele taget i den danske befolkning er et absolut ønske om at hjælpe Grønland og den grønlandske befolkning. Der må ikke herske tvivl om, at den danske befolkning er villig til at ofre de beløb, der kræves til investering i Grønland, uddannelse af den grønlandske befolkning, udbygning af de kulturelle områder i Grønland, og hvad der ellers kræves for at gøre Grønland til en fuldt ligestillet landsdel inden for riget.

Det er den grønlandske befolknings vel, der har været og er ledemotivet for den indsats, der gøres fra dansk side, herunder for det lovgivningsarbejde, der finder sted her. Det er ligeledes hensynet til den grønlandske befolkning, der ligger til grund for bestemmelserne i lovforslagets § 85 om det såkaldte fødestedskriterium og for bestemmelserne i § 90 om et Grønlandstillæg til tjenestemænd, som anses for ikke-hjemmehørende i Grønland.

Det er mit partis bestemte opfattelse, at princippet om forbindelse mellem produktivitet og lønninger, så vidt det overhovedet er muligt, skal bevares. Det skal kunne betale sig at bestille noget. En øget indsats skal belønnes, og den grønlandske befolkning skal vide, at den har indflydelse på sin egen fremtid; den skal kunne bevare sin selvrespekt.

Det kan næppe siges tydeligere eller bedre, end det er sagt af den grønlandske politiker pastor Erling Høegh, der i et interview i Berlingske Tidende den 24. april udtalte — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Der skal i Grønland fortsat præsteres et hårdt arbejde fra dag til dag. Jeg kan betro Dem, at grønlandske fiskere og arbejdere i dag slider i det, ofte under forhold, som man ikke ville drømme om i Danmark. Og fra dansk side må der investeres i fremtiden gennem produktionsanlæg, gennem skabelsen af en havgående fiskerflåde og gennem udbygning af uddannelsesvæsenet. Det er hjælp til selvhjælp og ikke statskasséstøtte til forbrug, vi ønsker i Grønland. Al anden tale er ansvarsløs.“

Og pastor Erling Høegh sluttede interviewet således — jeg beder om tilladelse til endnu et citat —:

[Birthe Wetlesen.]

„Lad os nu styrke fællesfølelsen, lad os nu præstere samarbejde, lad os nu vise aktivitet, så den ny epoke kan blive mindet med respekt senere hen. Og tænk i Danmark på, at den smukke fædrelandssang om et Danmark, hvor „få har for meget og færre for lidt“, også bør kunne synges med følelse i Grønland. Hjælp os til at hjælpe os selv frem imod det . . .“

For en fuldstændigheds skyld skal jeg — som det også er fremhævet af en af de foregående ordførere — understrege, at såvel Grønlands landsråd som de grønlandske medlemmer af Grønlandsudvalget har tiltrådt de i det foreliggende lovforslag indeholdte principper, så pastor Erling Høegh er glædeligt nok ikke en ener blandt grønlandere, men snarere én blandt mange grønlandere.

Til slut skal jeg her ved lovforslagets anden behandling — som jeg gjorde det ved første behandling uden at få svar — efterlyse en redegørelse fra den højtærede minister for Grønland om de erfaringer fra et bestemt lønmodtagerområde, der har bevirket, at den højtærede minister ikke har kunnet gå ind for, at Grønlandstillægget først udbetales de pågældende ved tilbagekomsten til den sydlige del af riget.

Mit parti er i øvrigt velvilligt indstillet over for lovforslaget og vil stemme for det ved tredje behandling.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): Jeg vil gerne begynde med at takke udvalget, der har behandlet det lovforslag, som vi nu har til anden behandling, for hurtigt arbejde og for tiltrædelsen af de stillede ændringsforslag.

Det kunne ved fremsættelsen og ved første behandling af lovforslaget se ud til, at det kunne komme til at knibe med tiden, således at det kunne blive svært at nå at få det gennemført i denne samling, men det ser nu glædeligvis ud til, at det

skal lykkes, og det er jeg meget taknemlig for.

Det kan jo ikke nægtes, at det drejer sig om en lovgivning, hvori der kunne være visse vanskelige problemer, og det er da også tilfældet, bl.a. det stærkt omtalte fødestedskriterium.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch var inde på skitseforslaget, som er aftrykt som bilag til lovforslaget, og sagde direkte, at nu var det vel ikke meningen, at der skulle drives socialistiske eksperimenter eller forsøgsvirksomhed i Grønland. Jeg vil deroverfor sige, at det er slet ikke tanken. Det er ikke tanken, at Grønland skal være nogen forsøgsmark med sådanne eksperimenter for øje.

Det ærede medlem fru Birthe Wetlesen efterlyste en forklaring på, hvorfor Grønlandsministeren ikke ville gå med til, at Grønlandstillægget først udbetales, når vedkommende er kommet tilbage til det sydlige Danmark efter et Grønlandsophold. Ja, jeg kan kun gentage, at vi har altså erfaringer for, at det kan og vil være svært at gennemføre, og derfor har vi ikke anset det for rigtigt at sætte en bestemmelse derom ind i loven.

I øvrigt kan jeg tilslutte mig, hvad det ærede medlem fru Birthe Wetlesen sagde om hensigten: at det grønlandske folk selv i så høj grad som muligt skulle være med i det opbygningsarbejde, der nu skal ske, og skulle komme til at føle, at det selv er med til at bygge sin fremtid op. Der er i dette lovforslag nedlagt sådanne tanker, og jeg vil inderligt håbe, at de også må kunne spire, vokse og bære frugt.

Ja, så vil jeg endnu en gang takke udvalget for det udmærkede og hurtige arbejde.

K. Axel Nielsen: Det ærede medlem hr. Viggo Hauch var noget kritisk indstillet over for det skitseforslag, der er optrykt som bilag til lovforslaget, et skitseforslag, som har været behandlet og er godkendt af et overvældende flertal i Grønlandsudvalget

[K. Axel Nielsen.]

af 1960. Da jeg selv som medlem af Grønlandsudvalget af 1960 har været med til at godkende skitseforslaget, må det ærede medlem ikke forlange af mig, at jeg skal give mig til at kritisere det sender og sammen. Nå, det venter det ærede medlem nok heller ikke, men han stillede mig et, som han jo sikkert troede, onskabsfuldt spørgsmål om, hvorvidt det var socialdemokratiets tanke, at Grønland med dette skitseforslag som grundlag skulle være en forsøgsmark for „socialistiske planøkonomiske teoretikere“ — jeg håber, jeg har gengivet det rigtigt.

Den højtærede Grønlandsminister har allerede udtalt, at det slet ikke er meningen, at Grønland skal være en forsøgsmark, og heri er jeg ganske enig. Hvad angår de andre gloser, er det jo straks lidt vanskeligt at komme på talefod, for jeg er ikke i tvivl om, at det ærede medlem hr. Viggo Hauch og jeg definerer begreberne forskelligt, og forudsætningen for at komme til en forståelse måtte dog være, at vi forstår det samme ved begreberne. Det ville være alt for vidt, hvis jeg her skulle give mig til at definere, hvad jeg forstår ved socialisme; jeg ville tro, at en hel del af det, der indgår i min definition, ville blive godkendt af det ærede medlem hr. Viggo Hauch eller i hvert fald af mange af dem af hans partifæller; der i praksis udøver socialistisk virksomhed.

Hvad angår planøkonomi, vil jeg da rigtignok håbe, at der bliver plan i økonomien, også når det gælder Grønland, for planløs økonomi er da noget af det værste, jeg ved. Teoretikere har vi jo brug for; men jeg vil da rigtignok håbe, at de kommer til at arbejde hånd i hånd med praktikere, for ellers får vi ikke det rigtige resultat. Resultatet af den virksomhed, som skal udfolde sig i de 10 år, dette skitseforslag omfatter, skulle jo gerne være, at vi får fremmet erhvervsudviklingen i Grønland, og det er min opfattelse, at vi til det formål i hovedsagen skal bruge samme grad af planøkonomi, samme grad af socialisme og samme grad af fornuft som i det øvrige Danmark.

Viggo Hauch: Jeg takker den højtærede minister for det meget klare og utvetydige svar, han gav på mit spørgsmål.

Til det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen vil jeg sige, at jeg tror, hans sag havde stået bedre, i hvert fald set med mine øjne, hvis han ganske enkelt havde sluttet op om den meget korte og klare udtalelse, som den højtærede minister fremsatte. Det, det ærede medlem sagde her, har efterladt en smule tvivl i mit sind.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-16, ændringsforslag nr. 2, § 21, således ændret, ændringsforslag nr. 1, § 17, således ændret, §§ 18-20, ændringsforslagene nr. 3 og 4, § 22, således ændret, §§ 23-73, ændringsforslag nr. 5, § 74, således ændret, §§ 75-98, ændringsforslagene nr. 6-11, § 99, således ændret, ændringsforslagene nr. 12-14, § 100, således ændret, §§ 101 og 102, ændringsforslagene nr. 15 og 16, § 103, således ændret, §§ 104-108, ændringsforslagene nr. 17-21, § 109, således ændret, § 110, ændringsforslag nr. 22, § 111, således ændret, § 112, ændringsforslagene nr. 23-27, § 113, således ændret, ændringsforslagene nr. 28-31, § 114, således ændret, ændringsforslag nr. 32, § 115, således ændret, §§ 116-118, ændringsforslag nr. 33, gående ud på indføjelset af et nyt kapitel, og §§ 119-129

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om tillæg til normeringslov for finansåret 1964-65.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 149) findes i tidenden sp. 5144).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.